
◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

INNHold: Vet du hvad det gjelder? - Reis en bautasten for St. Olav! - Katolisismen og nasjonalsocialismen. - O Hel-
lige Jomfru - Guds moder - maidronningen vår. - Hjemkomsten. - Vladimir Solovjev i sitt forhold til katolisismen. - Bok-
anmeldelser. - Lover for St. Josefsforeningen i Bergen. - Høitidsdag i Sylling. - Herhjemme - og derute. - Innsamlingen
til fond for „St. Olav“.

RETT + OG + SANNHET

Vet du hvad det gjelder? - Reis en bautasten for „St. Olav“!

Av PASTOR UGEN.

Det slog øiensynlig an det varmhjertede oprop til innsamling til fond for «St. Olav», som vårt utmerkede og avholdte ukeblad bragte sistleden i nr. 15. Etter bidragslisten å dømme har det allerede skapt stor interesse og forståelse for sig. Gud skje lov og takk — det er ikke så få større og mindre stener som i løpet av denne korte tid har hopet sig op foran «St. Olav»s dør i en for våre beskjedne forhold nok så respektabel høide.

Dette tegner jo godt for fremtiden. Alle disse stener, store og små, vidner unektelig om en voksende varm interesse for en stor sak. En sak, som bør bli en hjertesak for alle Kirkens barn i Norge uten undtagelse. Og et blick på bidragslisten forteller om rørende offervilighet, om åpne hjerter og hender hos våre trosfeller, når det gjelder vår hellige Kirkes vitale anliggender.

At det her gjelder et vitalt anliggende for vår hellige katolske tro, det kan ikke diskuteres. Ti de siste store paver har atter og atter understreket og atter og atter lagt oss den katolske presses sak på hjerte som de troendes hellige plikt. En æresplikt. En takknemlighetsplikt for alle de herlige nådegaver, Guds miskunhet har skjenket oss med den sanne tros gave. Også pave Pius XI ser i arbeidet for den katolske presses trivsel og utbredelse et viktig og uundværlig ledd i den katolske aksjon, som han er så varm en talsmann for.

De som alt har ofret sin skjerv til innsamlingen — de har allerede vist at de vet hvad det gjelder — de har allerede vist det i gjerninger. Men nu er det spørsmålet om alle de andre også vil følge med i denne sak som de i grunnen bør, når de vet at den fortjener det. Men — er de sig helt bevisst hvad det egentlig gjelder? Hvilket ansvar de har overfor denne sak, som Moderkirkens barn? At de må føle sig solidarisk forbunden med den — som lemmer av Kirken, Kristi mystiske legem, hvis ve og vel altså ikke kan være dem likegyldig så sant de elsker den.

Så sant de elsker Kristus, Kirkens guddommelige stifter, sjelenes hyrde og biskop, som har dyrekjøpt dem og nærer dem med sitt hjerteblod. Som i sin Kirke lever og virker og vandrer gjennom århundrene inntil dagenes ende.

Kjære trosfeller! Det gjelder her ikke bare en almindelig innsamling for å dekke «St. Olav»s løpende utgifter i en såre kritisk tid, da det ofte kniper å kunne holde bladet over vanne. Ganske visst kommer all støtte, som så varmhjertet ydes, såre vel med — ja, den kan ikke undværes, hvis der ikke skal bli stans i driften. Men *det* er ikke den nuværende innsamlings innerste kjerne og endemål. Den sikter lengere — ser utover landets og Kirkens fremtid til de fjerneste slekter. Den er og vil være av fundamental, av grunnleggende betydning. Det gjelder intet mindre enn et

reservefond, som skal bære «St. Olav» helskinnet over alle fremtidige kriser og som skal fremme og sikre bladets stadige forbedringer, utvidelse og blomstring fra slekt til slekt.

Vi kan ikke undvære «St. Olav». Vi tør ikke risikere at bladet går inn. Det vilde være en ulykke. Det kunde bety en katastrofe.

Men de ferreste er helt klar over *hvor mange penger* et slikt foretagende som «St. Olav» — selv i sin beskjedne form som ukeblad — sluker *hver eneste uke!* Og nu har vi nylig hørt i det første varme oprop, at det står langt fra bra til med det finansielle barometer i «St. Olav»s stue. Tvertom! Det ser ut som et S. O. S.-signal, når der leses i opropet at barometret «står dypt under null og der finnes ikke så meget som et frimerke i driftskapital.»

Den tilstand er utålelig. Her må der ydes hjelp. Kan nøden være større? Og vi er kristne, vi er katolske kristne, vi er nordmenn, og det gjelder vår egen sak — og våre etterkommeres. Vi kan ikke reise bygningen til topps. Men der er kalt på oss, og vi har plikt til etter evne å legge grunnstenen, å bygge fundamentet, så langt vi kan nå!

En god begynnelse er jo gjort med innsamlingen. Men jeg gad virkelig vite hvor lenge «St. Olav» kan holde sig over vanne med de innkomne tusener? Beløpet må jo stå urørt — og rentene, ja de monner først når driftskapitalen har nådd en tilsvarende rimelig høide. Det er klart.

Har du tenkt alvorlig over dette, kjære leser?

Jeg mener den sak er så stor og så viktig — det å skaffe «St. Olav» *en tilstrekkelig stor driftskapital* — at alle som er interessert i vår hellige Kirkes trivsel og i den religiøse opplysnings fremme i dette land, bør ta her et skipptak som sier seks!

Alle må være med — prester og lægfolk, familier og enslige personer, våre sociale institusjoner for sykepleien, våre foreninger og våre skoler, store og små, rike og fattige, alle — *ALLE* uten undtagelse!

Ingen bør holde sig tilbake. Vi bygger ikke bare for nutiden. Vi tar sikte på fremtiden. Og fremtiden må bringe oss engang *det katolske dagblad* — ja, flere, om enn ikke *vi* mere oplever det. Men det er *vi* som skal legge grunnstenen til Guds ære, til velsignelse for det norske fedreland og alle dets beboere. Vi må føle en ættestolthet her for å sikre Hellig Olavs odel og eie, Hellig Olavs tro for våre etterkommere i de seneste generasjoner.

Gud vil det! sa korsfareren i sin begeistring for det

Hellige Land, hvori Frelseren utførte sin verdensfølsende gjerning.

Gud vil det! skal være vårt feltrop når det gjelder forsvaret og gjenreisningen av fedrenes kristentro i dette land. Jeg kaller på «*St. Olavs riddere*» — på menn, som vil ofre alt hvad de evner for Hellig Olavs tro.

Finnes der ikke en bedrestillet velgjører som vil minnes «St. Olav»s sak når han deler ut av sin godhet milde gaver — enten i levende live eller ved testamentarisk bestemmelse?

Gud signe den glade giver!

Ja, Gud signe tusenfold hver og en, som etter evne bærer sten — stor eller liten, kjempestor eller ørliten — av hele sitt hjerte, i glødende begeistring for fond til «St. Olav»!

Og jeg synes at denne innsamling til fond for «St. Olav» må bæres som en 17. mai stemning over det hele land og gripe store og små og alle samfundsklasser.

Vår store dikter B. B.'s opfordring er her på sin plass: «Hvad du evner kast av i de nærmeste krav» — d. v. s. *her*: kast det av i «St. Olav»s reservefond!

17. mai stunder til. La det bli en merkedag i vårt arbeid for Hellig Olavs tro! La hver og én legge en diger spareskilling til side på den dag til fond for «St. Olav»!

Mange bekker små gjør en stor å. La oss reise en bautasten for Hellig Olavs tro, som kan bære den inskripsjon:

«Bautasten reist i det Herrens år 1934 — 17. mai — ved innsamling til fond for «St. Olav».

Eidsvollsmennene gav 17. mai 1814 hverandre håndslag på å slå ring omkring Norge og stå enige og tro til Dovre faller. Vi vil slå ring omkring Hellig Olavs Korsbanner og støtte alle som én det blad som *er* og *bør være* og *må bli* i stadig større omfang og med stadig større tyngde *den ypperste budbærer og forsvarer for Hellig Olavs tro.*

Gud vil det! — Vær alle med! — Go ahead!

Slå et slag nu straks 17. mai!

Og jeg slutter mitt oprop med den vakre sang nr. 262 i tillegg til vår nye katolske salmebok, som faller helt i tråd med mine tanker:

Vår tro vi vil sprede som solen så rik,
den tro som gir krefter til striden,
og mørket og natten skal dagen bli lik,
når trossolen opplyser tiden.

La stråle den glød
som solen oss bød —
i sannhet, i klarhet, i freden.

Heroppe hvor troen ved fjell og ved fjord
i herlighets glans engang funklet,
er lyset som Jesus har bragt til vår jord
ved vantro og tvil blitt fordunklet.

La stråle den glød
som solen oss bød —
i sannhet, i klarhet, i freden.

Så vil vi arbeide og be uten stans
og trosfaklen uforsagt bære,
så snart må få stråle i fagreste glans
vår Kirkes ufeilbare lære.

La stråle den glød
som solen oss bød —
i sannhet, i klarhet, i freden.

KATOLISISMEN OG NASJONALSOCIALISMEN

I.

I de siste uker har man hele verden over med levende oppmerksomhet iaktatt det alvorlige motsetningsforhold i Tyskland mellom nasjonalsocialismen og den katolske Kirke. Dagspressen har stadig bragt nyheter om nye friksjonsmomenter og fra tid til annen har man også kunnet lese interessante utredninger over krisens årsaker og mulige utvikling. Disse utredninger har i det store hele vært preget av ganske god forståelse av den katolske Kirkes stilling og hvad den virkelig kjemper for. Det er gjentagende ganger blitt pointert at Kirken ikke kjemper for politiske mål, men for å hevde kristendommens centrale grunnsetninger og for å sikre ungdommen en kristen oppdragelse. Det kan imidlertid være av interesse å betrakte sakens forskjellige elementer under ett, og det er det vi her vil forsøke.

Som regel vil forholdet mellom kirke og stat være fredelig. De har hver for sig sine store oppgaver å løse, og der hvor de har berøringspunkter, og følgelig eventuelt konfliktstoff, vil det være i begge interesser å nå frem til en ordning bygget på drøftelse i fellesskap og gjensidig imøtekommenhet. Det er ut fra slike synsmåter at det i de senere år er blitt opprettet konkordat mellom den hellige Stol og flere stater. I andre tilfeller er man uten noen bestemt og tydelig avtale nådd frem til et *modus vivendi*, en faktisk ordning basert på sedvane, som har vist sig å avgjøre de vesentligste spørsmål på en tilfredsstillende måte. Det er for eksempel stillingen i England, hvor forholdet mellom staten og den katolske Kirke må betegnes som godt eller endog vennskapelig.

Før Hitler kom til makten hersket det i det store hele enighet mellom det Tyske Rike og Kirken. Det vil ikke si at det aldri var interessemotsetninger, men disse blev ordnet ved diplomatisk drøftelse mellom Tyskland og Vatikanet. Man fikk særskilte konkordater mellom Pavestolen og Bayern og siden med Preussen.

Som bekjent blev det ifjor vår sluttet et konkordat mellom Pavestolen og det Tyske Rike, hvorefter de mulige interesse motsetninger skulde være bragt ut av verden. Når dette ikke er skjedd, skyldes det dels at man fra Kirkens side har klaget over at konkordatet ikke blev overholdt av Tyskland, dels at nasjonalsocialismen bærer i sig elementer som er uforenlig med kristendommen. Dette henger sammen med det at na-

sjonalsocialismen ikke bare er et politisk system, men tillike fremtrer som en livsanskuelse.

Det må forresten medgis at det ikke er helt klart, hvorvidt og eventuelt i hvilken grad nasjonalsocialismen virkelig er et livssyn eller en verdensanskuelse. Leser man Hitlers bok finner man uttrykkelige erklæringer om at hans bevegelse ikke er nogen verdensanskuelse. Hitler advarer i denne forbindelse mot en sammenblanding av politikk og religion. Den vilde særlig i Tyskland bli skjebnesvanger, mener han. Den politiske fører må i det hele la sitt folks troslære og religiøse institusjoner være i fred. Men det kan ikke være tvil om at andre fremskutte nazister ser på bevegelsen som en verdensanskuelse, og mener at den med tiden vil og må erstatte de religiøse konfesjoner. Og det er nettop fordi nasjonalsocialismen fremtrer med preg av eller likefrem med krav på å være en verdensanskuelse, at den kommer i konflikt med kristendommen, fordi den på flere punkter står i strid med kristne grunnsetninger. Begivenhetenes utvikling innen den tyske protestantiske kirke og konflikten med den katolske Kirke har til fulle godtgjort det.

Som bekjent var den katolske Kirke i Tyskland ikke vennlig innstillet over nazibevegelsen. Gang på gang tok biskopene avstand fra den og har tilslutt fordømt flere av nazis læresetninger. Kirken endret imidlertid sin holdning etterat Hitler var kommet til makten, og ikke uten grunn. Tyskland var blitt nazistisk og Hitler var kommet i besiddelse av statens myndighet, og den nye riksregjering avgav en utvetydig erklæring om ikke å sette sig utover hverken den katolske eller den protestantiske kirkes rettigheter. Denne holdning hos den nye regjering måtte nødvendigvis bevirke en endring i Kirkens holdning. Man skred til forhandlinger mellom Pavestolen og riket og enedes om et konkordat. Det katolske politiske parti — Centrum — blev ophevet, men til gjengjeld garanterte riket at Kirken skulde få arbeidsvilkår for sin religiøse aksjon.

Men tross dette blev forholdet mellom Kirken og den nye stat aldri hjertelig. I vel underrettede kredser i Rom fortalte man at Paven ifjor vår overfor vice-kansler von Papen skal ha uttalt sig meget sterkt imot nazis jødeforfølgelser.

Men tilsynelatende var forholdet blitt det beste. De forskjellige nazi-aviser kunde stadig melde om begeistret tilslutning fra katolsk side omkring den nye stat. Noget som bidrog til å dekke over den bestående

motsetning var at det i Tyskland ikke lenger fantes nogen helt katolsk presse, som bestemt og uavkortet kunde holde frem katolske synsmåter.

Vatikanets offisielle organ, «Osservatore Romano», understreket flere ganger det faktum at konkordatet ikke betød at Kirken hadde akseptert nazismens lære eller program. Kirkens standpunkt til nazismens race-teori og overdrevne nasjonalisme blev tydelig tilkjennegitt, da Alfred Rosenbergs og Bergmanns bøker blev satt på Index, fortegnelsen over de forbudte bøker. Men også i Tyskland hevet der sig røster som med myndighet forsvarte det gamle Evangelium mot nazismens ukristelige idéer. Dette skal vi behandle i en følgende artikkel.

O Hellige Jomfru —

Guds moder —

maidronningen vår

der Du stråler i lysende lykke
 glem ikke all jordens sorg!
 Se i godhet til oss som ennu må lide
 fordi livet er vanskelig — livet er bittert!
 Se i godhet til dem som elsker
 men ikke kan være sammen!
 Se i godhet til ensomme hjerter,
 gled dem, o moder!
 Se i godhet til troens svakhet,
 styrk den, o moder!
 Se i godhet til våre kjære,
 beskytt dem, o moder!
 Se i godhet til våre fiender,
 formild dem, o moder!
 Se i godhet til dem som gråter,
 trøst dem, o moder!
 Se i godhet til alle som ber om Din hjelp —
 for sig selv og for andre —
 bønnhør dem, o moder!
 Hjelp oss alle til håp —
 hjelp oss alle til fred —
 bær oss frem i Ditt hjerte —
 bær oss frem i Din tanke —
 for Din sønn, Ditt barn og Din Herre —
 for Din sønn, vår bror og vår Herre.

Hjemkomsten.

II.

De tyske lutheraner og professor Thieme.

Som supplement til de to brever fra professor dr. Karl Thieme, som vi bragte i forrige nr. av «St. Olav», hitsetter vi nu følgende erklæring, utsendt av ham på foranledning av de mange presseuttalelser saken har fremkalt:

«Efter at ryktene om en gjenforenings-bevegelse blandt tyske lutheranere stadig har utbredt sig i videre kretser ser jeg mig som primo-motor til denne bevegelse forpliktet til å erklære følgende:

1) De omtalte rykter er utbredt mot vår vilje og i overdreven form publicert gjennom «United Press». Vår adresse til Pius XI skriver sig helt tilbake til oktober 1933 og vi har selv intet offentliggjort om den.

2) Til denne adresse slutter sig en mindre krets av prester og lægfolk blandt hvem der hersker den overbevisning, at det evangelium, for hvis skyld Luther i det 16. århundre rev sig løs fra Kurien, idag kun innenfor den romersk-katolske Kirke kan bli forkynt riktig.

3) Med et bønneskrift fra hundreder av tyske evangeliske sogneprester til Pius XI om beskyttelse for den evangeliske sannhet, som der tales om i pressen («Basler Nachrichten» av 11. april 1934) har vi intet å gjøre og vet intet om det, likesom vi heller ikke har føling med kardinal Faulhaber og heller ikke har noe å gjøre med friherre von Pechmanns uttreddelse av Kirken.

4) Som svar på vår henvendelse har undertegnerne fått den hellige Faders velsignelse. Vatikanet har ellers ikke gitt uttrykk for noe standpunkt overfor våre ønsker, da det vil undgå selv skinnen av å ville utnytte den protestantiske kirkes nuværende vanskelige stilling i Tyskland i propagandaøiemed blandt dens medlemmer. Vi forstår fullstendig Vatikanets holdning — vår bønn om svar blev fremsatt på et tidspunkt, hvor der ennu ikke hadde vist sig en sluttet motstand mot den tyske evangeliske kirkes avkristning. Når nu idag alvorlige kristne tror å kunne tøyse hæresiet innenfor sin egen leir, så er vi de siste som vil falle dem i ryggen.

5) Vi ser nemlig også tydeligere og tydeligere at der siden den kirkelige revolusjon av 1933 ikke mer eksisterer en evangelisk-luthersk folkekirke i Tyskland, basert på den augsburgske konfesjon i dens fulle utstrekning. Det har også den lutherske kirkehistoriker prof. Hermann Sasse i Erlangen flere ganger offentlig fastslått (første gang allerede i september-nummeret 1933 av «Theologischen Blätter»). «Pfarrernotbund» slutter sig idag praktisk talt sammen med Karl Barth til Calvinismen, hvor Kristi legemlige nærvær i Alterets Sakrament ikke mer er kirketroens grunnelement. Derfor er vi overbevisst om at de som virkelig er troende lutheranere efter bekjennelsens innhold om kortere eller lengere tid vil følge i vårt spor og måtte la sig innlemme i den ene hellige katolske og apostoliske Kirke.»

Sign. dr. Karl Thieme.

Såvidt dr. Thieme. Der synes altså her å foreligge en sammenblanding av to parallell-løpende bevegelser: hans og de ca. 400 prester, som har henvendt sig til kardinal Faulhaber og bedt om hans støtte i kampen for den kirkelige frihet, som nu er så truet i Tyskland. Men denne henvendelse inneholder i og for sig intet om direkte konversjonsplaner, men man uttaler dog et ut-

trykkelig ønske om at den hellige Fader må gjøres bekjent med saken, hvad også er skjedd. Imidlertid er hele bevegelsen et tydelig utslag av den affinitet mot den katolske Kirkes faste sikkerhet, som nu gjør sig gjeldende innenfor sannhetssøkende protestantiske kretser, som ser og lider under *sin* kirkes oppløsnings-tilstand.

Vladimir Solovjev — i sitt forhold til katolisismen.

II.

«Den ene sanne Kirke» er likesom det tema, som går igjen i alt hvad Solovjev behandler, så snart han fordyper sig for alvor i et emne. Han henviser til Kristi samtale med sine disipler, da han spør dem om hvem menneskene sier ham å være. Han får forskjellige svar. Da spør han dem direkte, hvem *de* mener ham å være, og på det svarer Peter: «Du er Kristus, den levende Guds Sønn».

Og Kristus uttaler sin mektige lovprisning av Simon, som den, der har fått dette åpenbart av Faderen og tilføyer: «Du er Petrus og på dig vil jeg bygge min Kirke og helvedes porter skal ikke få makt over den. Og jeg vil gi dig nøklene til Himmerikes rike, og hvad du binder på jorden skal være bundet i himmelen, og hvad du løser på jorden skal være løst i himmelen.»

Og så fortsetter Solovjev: «Gud-mennesket vilde forene i sig hele menneskeslekten i all dens synd og villfarelse. Hvorledes skulde det skje? Ved å henvende sig til hver enkelt? Til den subjektive sjelsinnstilling? Nei! «Jeg vil bygge min Kirke». Han bebuder en objektiv realitet med dette. Men vilde han legge den under menneskehetens natur? Vilde han forene nasjonene ved å gi dem innbyrdes uavhengige kirker? Nei! ti han sa ikke: jeg vil bygge mine kirker, men: jeg vil bygge min Kirke. Menneskeheten forenet i Gud måtte danne et eneste samfund, og man måtte ha en solid synlig basis for dette samfund: det blev den kristne Kirkes klippe. Kristus hadde utvalgt sig denne klippe, men for å vise oss at hans valg ikke er vilkårlig, henvender han sig først til alle og forsøker om der er mulighet for at han kan bli gjenkjent, mottatt og stadfestet ved folkets røst: «Hvem sier I mig å være?» Men mens sannheten er én, er menneskenes meninger mange, og folkets røst i disiplene svarer ham med bitter villfarelse: Johannes Døperen, Elias, Jeremias eller en av profetene.

Sannheten er, at Menneskesønnen er uforenlig med mange meninger — derfor grunnes ikke Kristi Kirke ved almindelig stemmerett. Menneskeheten hadde jo intet bekræftende svar til Guddommen, skjønt det dog bare var en liten krets av utvalgte som skulde gi svaret. Selv de taug.

Et øieblikk før hadde de kunnet finne uttrykk for alle mulige menneskelige formodninger og meninger, men da de selv skulde bekræfte sannheten overlot de ordet til

den ene. Kanskje var de ikke enige — kanskje forstod ikke Filip den stadige rapport mellem Kristus og den himmelske Fader, og kanskje tvilte Thomas om Mesterens messianske makt? Selv efter opstandelsen forteller Matthæus i sitt evangeliums siste kapitel at «nogen iblandt dem tvilte» — endog de møttes med ham på Galilæas berg.

Men Peter taler for dem alle — uten å spørre dem først og vente deres samtykke. De kunde bare citere folkemengdens villfarelser, og han kunde derfor ikke vente å få sannheten formulert fra dem. Men han fulgte Åndens inspirasjon, sin egen bevissthets tale — og Jesu erklærer høitidelig at så personlig som hans bekjennelse er, er den dog inspirert av Faderen selv, og altså på én gang en menneskelig og guddommelig handling — en reell forening av det absolutte væren og den relative personlighet. Det faste punkt, som Guds virke med menneskene kan støtte sig til er funnet, og et eneste menneske, som med Guds bistand kan svare for hele verden, blir derfor grunnlaget for den universelle Kirke. Den blir ikke festet til en problematisk enighet de troende imellem, men til den reelle og levende enhet hos apostlenes fyrste, hvorav følger, at hver gang en sannhet senere skal stadfestes for menneskeheten, skjer det hverken ved almindelig stemmerett eller ved et utvalgs råd, at den mottar sin endelige bekræftelse.

Apostlen Peters erklæring fikk for det første som svar hans kallelse til å bli grunnstenen for sannhetens ufeilbare Kirke, dernæst fikk han overdratt nøklene og endelig makten til å kunne løse og binde. Men dette var ikke noe som kun skulde gjelde ham personlig — være et forbigående fenomen. Det er opprinnelsen til den apostoliske presteverdighet i hierarkiet — til biskoper og prester. Makten til å løse og binde er den levende spire til den universelle Kirke. Jesus grunnla ikke midlertidige institusjoner. I sine utvalgte erkjente han tvers igjennem deres dødelige individualitet typene på hans evighetsarbeides prinsipper. Til å kjempe mot det onde grunnla Jesus sin synlige Kirke og for å gi denne Kirke den styrke, som ligger i enighet, konstituerte han hierarkiet som dens centrale punkt og gav dets chef sin makt med forjettelsen: «Du er Petrus, og på denne klippe vil jeg bygge min Kirke og helvedes porter skal ikke få makt over den».

Motstanderne av den katolske Kirke påstår at det er Kristus selv som er Kirkens hjørnestein. Solovjev samtykker i dette, men fortsetter: «Det er to absolutte

sannheter: Kristus er Kirkens hovedhjørnestein og Simon er Kirkens sten. Hvis dette er en motsigelse, så stanser den ikke her: vi ser Peter erklære i en av sine epistler at alle de troende er Kirkens levende stener. Denne tilsynelatende motsigelse forsvinner når vi imidlertid betrakter de tre utsagns reelle og logiske overensstemmelse. Jesus Kristus er i mystisk og religiøs betydning Guds Rikes eneste sten og han setter Petrus til å være som fundamentet for de kristnes samfund i social henseende. Hvert eneste medlem av dette samfund, forenet i Kristus og værende i Kirken, stiftet av ham, blir som individ en levende sten. Den essensielle forskjell på disse tre uttrykk forenes intimt i Kirkens realitet, som ikke kan undvære hverken Kristus, Peter eller de troende.

En annen invending som motstanderne av det apostlen Peters legale supremati har å gjøre er den, at få øieblikk etter at Peter er blitt utnevnt til Kirkens grunnsten kaller Kristus ham Satan. Kristus forutsier sine lidelser og sin død — Peter tar ham til side og revser ham for dette, idet han lar ham spare sig, hvorpå Kristus kaller ham Satan og en forargelse, ti han forstår ikke hvad der er av Gud.

Kan det være mulig at Kristus så fort har skiftet mening og nu forkaster hvad han før har prist, spør Solovjev. Hvorledes skal man stemme det «Salig er du, Simon,» sammen med «Satan»?

Men — svarer han — et slikt spørsmål kommer av at man ikke har fordypet sig i saken. Simon Peter, som den universelle Kirkes hyrde og øverste instans, bistått av Gud og talende på alles vegner, er det tro vidne for og ufeilbare fortolker av den guddommelig-menneskelige sannhet — men den samme Simon Peter som privatperson, talende og handlende ved sine naturlige krefter og ut av sin rent menneskelige forståelse, kan godt si og gjøre uverdige, forargelige, selv sataniske ting. Men de personlige feil og synder er forbigående, men funksjonene i Kirken er vedvarende.

Ofte drøfter Solovjev spørsmålet om pavenes primat. Han gir det f. eks. følgende form: «St. Peter hadde primatet, men hvorfor skal paven i Rom være dette primats arving?» Og han svarer: «I det øieblikk hvor man i den universelle Kirke anerkjenner en fundamental og suveren makt, opprettet av Kristus i St. Peters person, må man også anerkjenne at denne makt fremdeles eksisterer sammen med Kirken. Og umuligheten av å finne den annetsteds enn i Rom skulde være tilstrekkelig til å innrømme den katolske teses riktighet.»

BOKANMELDELSER

Niels Christian Brøgger: «Den nye moral og andre essays». (Aschehoug & Co.)

Forfatteren på 19 år har vakt en del sensasjon med boken sin bl. a. på grunn av de voldsomme beskyldninger mot en del av våre litteraturkritikere.

Stor interesse har boken ikke utover det den forteller om den unge slekts sinn og tanker. Forfatteren reduserer moralen til kun å være en kjønnsmoral og la oss si det bent frem: den

unge forfatters «nye moral» er en høist forstemmende lesning. Hvis hans billede av tidens ungdom er virkelighetstro, da ser det sannelig ille ut.

Og hans nye moral skal såvisst ikke hjelpe ungdommen oppover! Den er et utslag av åndelig selvoppgivelse. Han gjør sig til ærlighetens og opriktighetens talsmann ved å tillegge andre stilltiende godkjennelse av forgåelser som iallfall den kristne moral aldri har anerkjent. Det er godt og vel at man vil hykleriet tillivs, men det er utilbørlig lettvent å avfeie andres mening og overbevisning med denne altomfattende beskyldning.

Moralens oppgave er ikke å rette sig etter tidens «krav», men å klarlegge den livsvei som betinger den beste utvikling av menneskets høiere liv og personlighet. Seksuell disiplin og selvbeherskelse skaper nettop de karakteregenskaper som kreves som grunnlag for personlighetens vekst. Det vår tid trenger er nettop høiere vurdering av disse egenskaper og dypere forståelse av menneskelivets ideelle mål.

Det er å håpe at ungdommen kan finne frem til de sanne livskilder som kan hjelpe den til et helstøpt liv, et liv i stigning, hvor ånden mer og mer får herredømme over kjødet. Å arbeide på å vende ungdommen bort fra nydelsessykens apostler og fra den nye morals falske profeter, det er en av de største oppgaver som foreligger. Det står idag en kamp mellom livssyn. Det er dessverre ingen tvil om hvor denne unge forfatter nu står. Men han har sine meningers mot og han søker å danne sig et livssyn, og man kan da håpe at nye overveielser og tidens erfaringer vil føre ham frem til et mindre ensidig syn på meningen med menneskets liv her på jorden.

H. J. I.

Polykarps martyrium, oversettelse til ny-norsk ved Eiliv Skard. (Det norske samlaget).

Det norske samlaget har i årenes løp utgitt utmerkede oversettelser til ny-norsk av en rekke klassiske verker. Blandt disse er det flere av stor interesse for katolske lesere. Vi vil særlig fremheve, Fioretti, Norrøne kristenkvæde, Passio Olavi, og nu nylig Polykarps martyrium. Samtlige er utkommet i mønstergyldig utstyr og til rimelige priser.

Beretningen om Polykarps martyrdød hører med til de eldste kristne skrifter. Den er etter all sannsynlighet skrevet samme år Polykarp led martyrdøden, d. v. s. år 155 e. Kr. Polykarp var ved sin martyrdød en olding; han uttalte foran dommeren at han i 86 år hadde tjent Kristus. Og vi vet av andre vidnesbyrd at han har vært knyttet til den første kristne generasjon som personlig disippel av apostlene. Man mener at han av disse, muligens av den hellige Johannes, er blitt innsatt som biskop av Smyrna. Av Ignatius martyrs bekjente breve fremgår at han allerede var biskop i de første år av det 2. århundre.

Det foreliggende skrift, hvis autensitet er ophøiet over tvil, gir en gripende beretning om den gamle biskops martyrdød.

Dessuten inneholder skriftet en del elementer av dogmatisk betydning. Her støter man for første gang på ordet «katolsk» i den betydning dette ord senere har fått. Også hos Ignatius martyr finner man ordet, men i hans brever tjener det bare til å betegne hele Kristi Kirke som den der omfatter alle de lokale kirker. I Polykarps martyrium anvendes ordet «katolsk» for å skjelle den sanne, apostoliske Kirke fra datidens forskjellige sektsamfund. Således kalles Polykarp biskop for den katolske kyrke i Smyrna, slik som vi nu taler om biskopen for den katolske Kirke i Oslo. Man kunde ønske at oversetteren

her hadde undlatt å oversette med «ålmenn» og isteden bevart det hevdvunne «katolsk».

Skriftet bærer tydelig vidnesbyrd om helgendyrkelse og om relikviedyrkelse i det 2. århundre. Og i denne forbindelse er det overmåte interessant å lese hvorledes man allerede den gang evnet å forene helgenvyrdnad med Gudsdyrkelse. «Kristus dyrker vi, fordi han er Guds Sønn, men martyrene elsker vi, fordi de er Herrens disipler og etterfølgere.» Inneholder ikke disse ord som et svar på de innvendinger som vi alle ennu kan høre fremsatt mot den katolske Kirkes andakt til de hellige?

Skards oversettelse er upåklagelig, og den ny-norske språkdrakt byr neppe på så reelle vanskeligheter, at nogen av den grunn skulde forsømme denne anledning til å stifte bekjentskap med et av Oldkirkens interessanteste skrifter.

H. J. I.

LOVER

for St. Josefsforeningen i Bergen.

1. St. Josefsforeningen i Bergen er stillet under den hellige Josefs særskilte beskyttelse og feirer sin patronatsfest den 19. mars eller først påfølgende søndag. Faller festen i den stille uke, kan styret fastsette en annen søndag for festens avholdelse.

2. Foreningens formål er å fremme katolsk ånd og kameratskap blandt medlemmene.

3. Medlem av foreningen kan enhver St. Pauls menighet tilhørende mann bli som er gift eller har fylt 25 år, som praktiserer sin religion og som erlegger den til enhver tid fastsatte kontingent. Styret kan dog under særlige omstendigheter fritta enkelte medlemmer for å betale kontingent uten skår i deres rettigheter.

4. Foreningen har offisielt møte hver første søndag i måneden med underholdning der ikke strider mot katolsk ånd. Partipolitiske diskusjoner må ikke forekomme. Dessuten har medlemmene kameratslig samvær en hverdag i uken, som fastsettes etter nærmere bestemmelse av foreningen.

5. Generalforsamling holdes hvert år første søndag i oktober. På generalforsamlingen avgis årsberetning, fremlegges revidert regnskap og foretas valg. Generalforsamlingen er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er tilstede. Alle forslag som ønskes behandlet på generalforsamlingen må være innlevert til styret 14 dager før generalforsamlingen og godkjennes av direktøren. Ekstraordinær generalforsamling innkalles når styret finner det påkrevet eller når minst en tredjepart av medlemmene forlanger det.

6. Sognepresten ved St. Pauls menighet er foreningens selvskrevne direktør. Foreningens styre består av fire av generalforsamlingen valgte medlemmer: formann, viceformann, sekretær og kasserer. Dessuten velges to suppleanter og to revisorer utenfor styret. Hvert styremedlem velges for 3 år undtagen formannen som velges for 1 år. Formannen velges særskilt, og av styrets øvrige medlemmer trær en ut hvert år etter tur. Ved formannsvalget forlanges $\frac{2}{3}$ flertall av de fremmøtte; ved bundet omvalg er det tilstrekkelig med simpelt flertall. De øvrige styremedlemmer velges ved almindelig stemmeflertall. Hvervene fordeles av og mellom de valgte styremedlemmer. Styret foreslår foreningens drift, forvalter dens midler og sørger for program.

7. Forat styret skal være beslutningsdyktig må minst tre av medlemmene være tilstede. Ved stemmelikhet har direktøren

avgjørelsen. Alle beslutninger fattet på styremøte forelegges direktøren. Over styremøtets forhandlinger føres protokoll.

Foreningens oppgaver:

8. Medlemmene bør såvidt mulig delta i foreningens offisielle søndagsmøter samt tilrådes å delta i felleskommunionen på foreningens patronatsfest. Foreningen skal på anmodning tre støttende til ved arrangement av menighetsfester og ellers når katolske interesser krever det. Ved dødsfall blandt medlemmene skal foreningen la frembære en sunget rekviemmesse for den avdøde.

9. På årsfesten (patronatsfesten) skal foreningen hvert år la lese en messe for sine medlemmers anliggender og hvert år i november måned en rekviemmesse for sine avdøde medlemmer.

10. Foreningens midler er følgende:

1. Et grunnfond bestående av:

A. En urørlig del svarende til kr. 10.00 pr. medlem, dog ikke under kr. 300.00. Til dette legges hvert år renter av det hele grunnfond.

B. En disponibel del som økes hvert år med en krone pr. betalende medlem, tatt av medlemskontingenten, dog ikke under kr. 20.00 pr. år.

2. Kontingentinntekt.

Midlenes forvaltning:

1. Grunnfondets urørlige del A. kan utelukkende benyttes i særlig ekstraordinære tilfeller etter bevilgning på generalforsamling, eventuelt ekstraordinær generalforsamling. Grunnfondets disponible del B. skal kun benyttes som støtte for trengende medlemmer ved inntrengende sykdom, arbeidsløshet eller dødsfall. Utbetaling skjer etter styrets bestemmelse i samråd med direktøren.

2. Kontingentinntekten benyttes til foreningens ordinære drift.

11. Forandringer i disse lover kan kun skje på den årlige generalforsamling etter skriftlig forslag innsendt 14 dager før generalforsamlingen, og må vedtas med $\frac{2}{3}$ flertall og godkjennes av direktøren.

Vedtatt på St. Josefsforeningens møte 3. desember 1933.

Styret.

Høitidsdag i Sylling.

Kan man tenke sig en mere poetisk ramme enn St. Halvards Villa på Sylling om den skjønnne og høitidelige begivenhet som en Noviceinnkledning er? Alt ånder vårstemning i Syllings natur og overalt merker man i mark og skog tegn på nytt spirende liv.

Der hersket også vårstemning i 6 unge og offerglade hjerter den 27. april, St. Caniusdag, i St. Franciskus-søstrenes Noviciatshus på Sylling. På den dag mottok 3 postulantinner den hellige ordensdrakt, og 3 novicer det hellige slør, fra pastor Riesters hånd, da han nu var kommet sig såpass fra sin sykdom, at han kunde foreta denne meget krevende ceremoni, etterat pater de Paepe hadde holdt den forberedende retrett for novicene og postulantinnene i 9 dager.

Under høitideligheten, hvorunder pastor Ugen og pater de Paepe fungerte som assisterende prester, holdt den ærverdige og avholdte rector en begeistret og gripende tale, hvori han peket på ordensdraktens hellighet. Den er en drakt som er helliget ved Kirkens bønn, og

som helliger dem som bærer den. Og hvis den blir båret i den ånd hvori den skal bæres, da vil den avtvinge respekt hos alle mennesker for dem som bærer den. Klosterdrakten er også en drakt som avsondrer klostersøsteren fra verden for å vie henne til Kristus, hennes guddommelige brudgom. Ordensdrakten bærer botens farve, da klostersøsteren må føre et botens og selvfornektelsens liv til sin egen sjels frelse, men også for dem som glemmer å gjøre bot — — —

Å be, å bringe ofre, å sone, å øve næstekjærlighet for sig og sine medmennesker, det er den katolske søsters ophøjede og herlige kall.

Det har de seks sjeler fra Sylling innsett. Derfor har de bragt sitt liv som offer i sitt livs vår.

Måtte flere andre følge etter Kristus på fullkommenhetens vei, fordi: «Høsten er stor og arbeiderne er få . . . Be derfor høstens Herre, at Han må sende arbeidere til sin høst.»
P.

Hørhjemme: —

På grunn av Kristi Himmelfartsdag og 17. mai vil de to næste numre av «St. Olav» utkomme fredag istedet for torsdag.

OSLO. St. Teresiaforeningen under ledelse av sin direktør, pastor Gorissen og hans to assistenter frøknene Borch og Paula Abry avholdt onsdag 25. april en meget vellykket «mødrerefest». De unge piker bød på musikk, skuespill og mer materielle gleder, mens de samtidig demonstrerte hvilken utmerket opøvelse i foreningsteknikk en slik ungdoms-sammenslutning er: sekretæren opleste av protokollen referatet fra forrige møte — en god skole for iakttagelsessevne og formell gjengivelse av hvad som hender. Foruten de inviterede mødre var sogneprestene mgr. Kjelstrup og pater Notenboom tilstede. Direktøren holdt en anslående tale hvori han påpekte foreningens samlede oppgave overfor de unge katolske piker, så de ikke følte sig alene blandt kamerater på skolen eller annetsteds, men visste at de hadde et sted hvor de kunde møtes med sine egne trosfeller og hygge sig sammen. Man avsang for første gang mgr. Kjelstrups vakre sang om St. Therese av Lisieux, som er skrevet for denne forening og optatt nu i den nye salmeboksutgave. Under hennes beskyttelse arbeider foreningen: «og med glede ser ditt øie — på vår vekst i dåd og dyd».

OSLO. St. Olavsforeningen i Oslo avholdt søndag 29. april familieaften i Bispegårdens festivitetslokale. Formannen, hr. Olav Andersen, ønsket velkommen og gav ordet til hr. lektor Thorleif Barth, som holdt foredrag over emnet: «Inntrykk fra en reise Afrika rundt». Lektoren gav oss på en mesterlig og humørfyllt måte del i sine mange og rike opplevelser og blev lønnet med stormende applaus. Vi blev derefter behagelig overrasket med musikk av fiolinisten Asbjørn Finnes, akkompagnert av hr. Randsborg, og det ypperlige spill begeistret tilhørerne. Efterpå selskapeleg samvær, hvorunder vi fikk musikk av frk. Johansen fra Stabekk menighet, og vi er alle de assisterende dypt taknemlig for hvad de gav oss. Festen var godt besøkt. — E. D. M.

— og derute:

VATIKANSTATEN. Den hellige Fader akter i den nærmeste fremtid å begi sig til Castel San Gandolfo for å søke noen dages hvile der for første gang under sitt pontifikat. Det hellige år

har med sine mange audienser, taler og bekjentgjørelser stillet så store krav til pavens fysiske og psykiske krefter, at man forstår at der fra kretser som står Paven nær er rettet de sterkeste anmodninger til ham om for første gang i 14 år å unde sig en liten ferie på sin sommerresidens. Der var tale om det allerede ifjor, men da var den italienske stat ennå ikke ferdig med de reparasjonsarbeider den skulde foreta derute. Nu er det ferdig — og at paven kan trenge en ferie fremgår av at han ialt har mottatt 1½ million pilegrimer ifjor og holdt 620 taler. Med sine 78 år er paven nu den eldste suveræn på jorden.

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

Leo XIII: «Pressen er det betydningsfulleste arbeide. Der vil komme en tid, hvor den vil være det eneste middel til å bringe sannheten til menneskeheten.»

Ch. U.	kr.	10.00
B. W.	»	2.00
«Til ære for St. Antonius med takk for bønnehøring»	»	10.00
Frk. Sigrid Steen	»	10.00
Gerd og Aud	»	100.00
A. T.	»	50.00
Lille Teresia	»	1.00
Sypike	»	2.00
Istedetfor kino	»	0.75
På min sparebøsse	»	1.00
Husk 17. mai	»	5.00
En liten gutt	»	0.25
«Stans ikke innsamlingen før minst 30,000 er nådd!»	»	1000.00
«2 × 5 = 10 — jeg tror det greier vi».		
Mgr. Snoeys (bidrag II)	»	100.00
Fra Nord-Norge	»	100.00
Yngling III	»	1.00
M. I.	»	0.25
Yngling IV	»	0.25
Yngling V	»	0.25
Anna	»	0.50
Hans	»	0.50
Ellen	»	0.25
Kåre	»	0.25
Karl Borromeus-søstrene, Maastricht	»	125.00
Fra St. Vincensforeningens fattige til bladet «St. Olav»s fond med takk for all imøtekommenhet og forståelse	»	9.50
O. P. Olsen, Grønli — Fredrikstad	»	20.00
A true lover of «St. Olav»	»	10.00
S. F. C.	»	30.00
Pater Hol	»	7.80
E. D. K.	»	25.00
Y.	»	5.00
S. S.	»	10.00

Kr. 1637.55

Tidligere innkommet » 4080.00

Kr. 6717.55